

nove krajeve. Ako naša država da narodu zemljo, najjačom vezom vezače ga za sebe, i on će braniti svoju otadžbinu kao što je srpski seljak branio obožavanu Srbiju. Rad u zakonodavstvu, po mom mišljenju, trebao bi da je ovaj: prvo agrar, pa posle podela države na oblasti».

—k. Dobili smo na ogled Konstantin Cvejić: Život zemljin (iz fizičke geografije i geofizike). U »Predgovoru« kaže autor među ostalim: »Knjiga ova sadrži tumačenje skoro svih pojava, koji se zbivaju na Zemlji (na površini, u atmosferi, u unutrašnjosti). Zbog toga nosi naslov Život zemljin. U njoj sam pokušao da sve pojave svedem na jedan uzrok, pa ujedno da pružim novu ideju.« Sadržaj: Uvod. O sili i kretanju. Preobražaj tela. Odnos između centripetalne i centrifugalne sile A) Na zemlji, B) U vasioni. Čvrsta masa zemljina i njena okolina. Slobodno padanje i akceleracija. Visak. Postanak vode i kretanje njeno. Pojav i uzrok pojava. A) Sploštenost zemljina, B) Trusovi, Vulkanizam, Pomeranje obalskih linija, Dejstvo endogenih sila. Unutrašnja linija za ravnotežu i njeno kretanje. Nagib zemljine osovine. O materiji. Plima i oseka. Morske struje. Meteori. Organska bića i Zemlja.

—k. Srpski Književni Glasnik, knj. VI, br. 2, od 16. maja 1922 ima sledeći sadržaj: Videnje (pripovetka) od Milana Kašanina; Smrt Florijana Kranjčeca (pripov.-kraj) od Miroslava Krleža; Kobna večer (pes.) od Alekse Šantića; Maris Stella (pes.) od Anice Savić-Rebac; Ispovest (pes.) od Živka Miličevića; Politika Italije pre i posle rata od Živojina Balugđića; Anketa o srpsko-hrvatskim odnosima (IV.) od Dr. Uroša Desnica, M. Avramović, Uredništvo »Hrvata«, V. Brajević, Šukrija Kurtović; Svetomir Nikolačević od Pavla Popovića; Književni pregled: Umetnički pregled; Pozorišni pregled; Politički pregled; Ocene i prikazi; Beleške.

—k. Knjigovodstvo za lesne obrte (mizarstvo, kiparstvo, rezbarstvo, strugarstvo, kolarstvo in sodarstvo.) Spisal Henrik Podkrajšek, profesor na tehniški srednji šoli v Ljubljani. Knjiga je opremljena z mnogimi skicami k računom in vsebuje sledeča poglavja: O knjigovodstvu sploh: Najvažnejši pojmi v trgovini. Zakonita določila. O kolkovanju obrtnih knjig. Kdo je dolžnik, kdo je upnik. Kako so urejene knjige obrtnega knjigovodstva. Račun ali konto. Prenos ali transport. Knjige obrtnega knjigovodstva: Bistvene knjige, Inventarna knjiga, Blagajniška knjiga, Olovna knjiga. Proizvodna knjiga ali knjiga za izdelke. Postranske ali pomožne knjige, Pisemski prepisnik, Mezdna knjiga, Menična knjiga, Založna knjiga, Blagovna knjiga. Zgledi in naloge za mali obrat, Strojni obrat, Tabelarno knjigovodstvo, Kiparjevo knjigovodstvo, Knjigovodstvo za strugarje z ročnim obratom — s strojnim obratom. Knjigovodstvo za kolarstvo, Knjigovodstvo za soderstvo. Dodatek: Prispevna tarifa začasne delavske zavarovalnice za nezgode za Slovenijo v Ljubljani. Tarifa zavarovalnih prispevkov za bolezen. Seznam orodja, ki ga mora imeti vsak mizar, zaski pomožni delavec. Seznam orodja za skupno rabo v mizarstvu delavnici. Slovensko - nemški in nemško - slovenski slovarček.

—k. Ivan Lapajne: Jugoslovanski posojilničar in zadrugar, Vsebina knjige: Predgovor. — Teoretični del. — Važnost in bistvo posojilnic, kmetijskih in drugih zadrug. — Zgodovinski pregled. — Raiffeisen pri Nemcih. — Schulze-Delitsch — Pri Čehih. — Pri Slovencih. — Načela, smoter in pravila jugoslovanskih posojilnic in drugih zadrug. — Pregled jugoslovanskega zadrugarstva. — O raznovrstnih zadrugah sploh. — Praktični del. — O vlogah na urade in njih kolkovanju. — O drugih vlogah na urade in kolkovanje. — Kolkovna lestvica I. — Kolkovna lestvica II. — Prememba pravil in registrovanje prememb. — O registrovanju novih članov načelstva. — Opravični red. — Pristop zadrugarstva. — Pravice in obveznosti zadrugarstva. — Odstop in odveza zadrugarstva. — Delež. — Posojila. — Osebn kredit. — Posojevanje na ročne zastave. — Zemljiško vknjiževanje dolgov. — Vknjižba in izknjižba. — Zadolžnice. — Menice. — Porokstvo. — Podaljšanje zadolžnic. — Podpisovanje (pri nepismenosti dolžnika ali poroka). — Pregled dolžnikov. — Terjanje in tožbe dolžnikov. — Hranilne vloge. — Naloženi denar in tekoči račun. — Izposojila. — Izposojila od države. — Obresti. — Obrestni računi. — Kazalo obrestnih ključev. — Upravni stroški. — Inventar nepremičnin in premičnin. —

Prehodni zneski. — Vrednostni papirji, priznanice in vojna posojila. — O davkih v obče. — Kako se obdačujejo in oproščajo davka pridobitne in gospodarske zadruge. — Posebna pridobitina. — Rentnina. Poslovni (prometni) davek. — Invalidnina. — Odpis za vlagatelje plačanega rentnega in invalidnega davka. — Plačarina. — Neposredne pristojbine. — Pristojbinski namestek. — Darila in nagrade. — Gotovina in poštenjem uradu. — Čisti dobiček. — Zadrugi (rezervni) zaklad. — Načelstvo in seje načelstva. — Dolžnosti ravnatelja ali predsednika načelstva. — Nadzorstvo. — Uradniki pri posojilnicah. — Občni zbor. — Zadrugne zveze in revizorji. — Uradni dan. — Mesečni sklepi. — Knjigovodstvo. — Kolkovanje trgovskih knjig. — Knjigovodstvo posojilnic. — Knjigovodstvo drugih (neidenarnih) zavodov. — Posamezne posojilniške knjige. — Knjižice za stranke. — Inventarji (izvlečki, izpiski). — Pisarniški pomočki. — Letni računi. — Priprave za letni račun. — Denarni promet. — Konto zgube in dobička. — Bilanca. — Likvidacija in konkurs. — Razpust posojilnice. — Kazenske določbe. — Dodatek. I. — Marsikaj iz posojilniške prakse. — II. O hrvatskem zadrugarstvu. — Inserati.

—k. Trezvenost. Primili smo 6. broj lista Glasnik društva trezvenosti u kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca. Izlazi troškom Ministarstva narodnog zdravlja. Uređuje: Nikola T. Durić. List je stupio u jedanaestu godinu a izlazi 1. dan svakoga meseca. Cijena mu je 6 dinara na godinu, za dake 3 dinara. Pretplata se i rukopisi šalju Upravi »Trezvenosti« ulica carice Milice broj 9 u Beogradu. Ova sveska za Maj ima ovaj sadržaj: Dan najvećeg uspjeha. Dr. Miloš D. Popović, Alkoholizam. Dr. Jovan St. Kujačić, Alkoholizam i ljekari. M. Budak, Izveštaj lože Preporod broj 6 u Zagrebu. Jovan Udicki, Poslanice jednom nesrećniku. R. Maksimović, Ludačke pare. Dr. Ivan Robida, Boj alkoholu! Žrtve alkoholove. Lijepo pojave. Listak: Stevo Janješević, Na slavi. Iskrice. Nove knjige.

—k. Zakon o obči upravi. — Zakon o oblastni in sreski samoupravi. — Zbirka zakona, III. snopič, v Ljubljani 1922. Pravkar izšla knjižica z zgoraj omenjenima zakonoma, katerima je pridejana še Uredba o razdelitvi države na oblasti, bo izredne važnosti za vsakogar, ki se zaniima za politično življenje. Prinaša namreč zakon, po katerem se bodo v bližnji bodočnosti vršile volitve v oblastno in sresko skupščino.

—k. Leonid Andrejev: Plat zvona. Novele. Prevedel Josip Vidmar. Knjiga prinaša štiri novele Leonida Andrejeva. Andrejev, pesnik groze, izbira v teh novelah predmete, v katerih je našlo to njegovo poglavitno občutje poln izraz. Prva: govori o grozi požarov, druga: izraža grozo strašno potepane čiste ljubezni, tretja: grozo duha, ki se je razdvojil pod tlakom npravnega zakona, ki v morilcu protestira zoper zločin. Novela »V megli« na slika notranjo propadanje spolno bolnega mladeniča, ki ga v navalu obupa privede do umora in samomora. Noveli »Brezdno« in »V megli« sta v Rusiji izzvali mnogo debat. V literarno debato je posegla celo grofica Tolsta, ki je Andrejeva po krivici obsodila za pornografa. Poseben odziv pa je našla v ruski publici zlasti prva teh dveh, ki je povzročila, da se je še dolgo po njenem izidu javno ugribalo in pisalo o usodi posameznih oseb, ki nastopajo v nji. V splošnem je knjiga za predvsemno in predrevolucijsko duševno stanje ruskega naroda značilna.

Ali je vaša šola že vposlala prispevek za Neratov temeljni kamen »Učiteljskemu domu v Mariboru«? Ko dajemo drugim, dajmo tudi sebi!

Naša gospodarska organizacija.

—g Darila in prispevki za Učiteljski konvikt v Ljubljani. Tov. Josip Ambrožič je daroval za Učiteljski konvikt 20 K.

Iz naše stanovske organizacije.

Iz glavnega odbora UJU v Beogradu.

— Iz seje Izvršilnega Odbora UJU v Beogradu z dne 11. maja t. l.: Povodom note Čehoslovačke Republike, kojom se javlja, da će se za vreme ferija otvoriti kurs za strance u Pragu: za češki jezik, češku literaturu i umetnost — rešeno:

Objaviti ovo preko »N. Prosvete« s tim, da se posetnici učitelji-ce jave Glav. Odboru, koji će učiniti dalje što treba, da bi se ova stvar izvela do kraja.

Gibanje okrajnih društva v Sloveniji.

+ UČITELJSKO DR. KRANJSKEGA OKRAJA zboruje 22. junija ob 9. uri v Kranju, Predavanja: g. Horvat: »Alkoholizem in otroci«, ga. J. Miklavčič: »Času primerno«, g. Lajovic: »Pomen § 79.«

+ SLOVENJEBISTRIŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO zboruje v soboto, dne 24. junija 1922 ob pol 10. v šolskem poslopiju v Laporju po sledečem sporedu: 1. Zapisnik zadnjega zborovanja. 2. Dopisi in društvene zadeve. 3. Poročilo o seji širšega sosveta UJU poverjeništvu Ljubljana. 4. Kako naj ljudska šola pospešuje čebelarstvo. Predgov. tov. Bratoš. 5. Volitev delegatov za II. skupščino UJU. 6. Slučajnosti. Radi obeda se naj javijo udeleženci do 21. t. m. šol. vodstvu v Laporju. — Zborovanje se vrši ob vsakem vremenu; razum boleznin ni opravičljivega vzroka za odsotnosti. — Radi obračuna naj prinese tovariši-ce k zborovanju bloke za »Učiteljski konvikt« in »Pedag. didakt. odsek«. Ker je to zadnje zborovanje v tem šolskem letu in ker se hočemo posloviti od vseh onih tovarišev in tovarišic, ki se z novim šolskim letom presele iz okraja, se nadeja polnoštevilne udeležbe odbor.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA CELJSKI OKRAJ zboruje v četrtek, dne 22. junija t. l. točno ob 9. uri dopoldne v mestni osnovni šoli v Celju po sledečem vzporedu: 1. Zapisnik. 2. Stanovske in društvene zadeve ter poročilo o seji širšega sosveta UJU poverjeništvu Ljubljana. 3. Okrajni poročevalci o stanju šolskih vrtov in nadzorstvo za šolske vrtove. Poročata nadzornik Skulj in tov. Petriček. 4. Pri bratih Srbih. Predava tovariš Tomo Kurbus. 5. Nasveti in predlogi. 6. Vprašalna škrinica se priporoča. Od 8. do 9. ure nevška vaja. Da se udeležijo tega zadnjega zborovanja v tekočem šolskem letu vse tovarišice in tovariši, pričakuje odbor.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SLOVENJEGRAŠKI OKRAJ zboruje glasom društvenega sklepa v četrtek, dne 22. junija ob 9. uri v Šmartnem pri Slovenjgradcu po sledečem vzporedu: 1. Zapisnik zadnjega zborovanja. 2. Dopisi. 3. Referat: Naše podrobno delo za šolo v smislu raziskavanja domače grude. 4. Poročilo o seji širšega sosveta UJU. 5. Volitev delegatov za II. skupščino UJU. 6. Slučajnosti. Kdor je prevzel bloke za »Učiteljski konvikt«, naj odda izkupiček kakor tudi nerazprodane listke. Posebna vabila se ne bodo pošiljala. Udeležba je glasom društvenega sklepa obvezna; odsotnost se mora opravičiti. Za kosilo naj se udeleženci javijo vsaj do 20. junija pri šolskem vodstvu v Šmartnu. — Predsednik.

+ LOGAŠKO OKRAJ. UČITELJSKO DRUŠTVO zboruje v soboto dne 24. junija ob 8. uri v šolskem poslopiju v Dolenjem Logatcu po sledečem sporedu: 1. Poročilo predsedstva. 2. Poročilo okrajnega šolskega nadzornika o stanju šol v šolskem letu 1921/22. 3. »Šolski red za šole logaškega okraja«. Poroča tovariš M. Kosin. 4. »Deška ročna dela na osnovnih šolah«. — Poroča tovariš J. Hvala. 5. Poročilo knjižničnega odbora. 6. Volitev stalnega odbora. 7. Volitev predsednika razsodišča. 8. Slučajnosti. Po zborovanju ogledovanje razstave deških in deklinskih ročnih del osnovne šole v Dol. Logatcu. Udeležba je obvezna. Posebna vabila se ne bodo pošiljala. Kosilo je naročiti vsaj do 22. junija t. l. pri šol. vodstvu v Dol. Logatcu. Na svidenje! Odbor.

+ KONJIŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO zboruje v soboto dne 24. junija 1922 zadnjič v tekočem šolskem letu in sicer ob 11. uri v Zrečah. Vzporod: 1. Zapisnik zadnjega zborovanja. 2. Dopisi. 3. Pomen in ustroj kmet. nad. šol, predava tov. Fr. Golež. 4. Vprašalna škrinica. 5. Slučajnosti in predlogi. Glede obeda se je prijaviti pravočasno pri tov. K. Mravljak, nadučitelju v Zrečah. Polnoštevilne udeležbe zanesljivo pričakuje odbor.

+ DRUŠTVO UČITELJIC, UČITELJIC ŽENSKIH ROČ. DEL IN OTROŠKIH VRTNARIC V MARIBORU ima svoj občni zbor dne 1. julija ob 10. uri predpoldne v deklinski šoli v Cankarjevi ulici v Mariboru. Dnevni red: 1. Poročilo o društvenih zadevah. 2. »Socialno delo učiteljice«, predavanje Jele Levstikove, mešč. uč. 3. Slučajnosti in predlogi. Popoldne obisk mestnega muzeja in sesterski sestanek pri čašici kave. Ako pa bi, česar pa nečemo upati, ne bil sklep šolskega leta 28. jun. na vseh šolah, tedaj se vrši zborovanje prvi četrtek v

juliju, na istem kraju, ob istem času in z enakim sporedom. Pridite vse, ker zvedele boste mnogo zanimivosti. — Odbor.

+ LJUBLJANSKO UČITELJSKO DRUŠTVO IN PROTIALKOHOLNO GIBANJE V ŠOLI. Na svojem zadnjem zborovanju je zbrano učiteljstvo sprejelo soglasno sledeče predloge, ki jih je stavil referent Rudolf Horvat.

1. Učiteljstvo priznava veliki pomen in korist šolskega protialkoholnega dela.

2. Za lastno učiteljevo proučevanje tega predmeta naj se nabavijo za sleherni učiteljski knjižnico sledeče brošure in brošurice: A. Štupca: Učna snov za pouk v ljudski šoli (Cena 3.60 K). Žganje (2 K). Protialkoholna kateheza (2 K). Mali protialkoholni katekizem (6 K). Učitelji v boju zoper alkoholizem 2 zvezka (20 K). Alkohol in mladina (1.20 K); dalje se še dobe nekateri letniki »Zlate dobe« in sedaj izhajajoči mesečnik »Prerod« (letno 40 K), ki mu je na namen poleg boja proti alkoholizmu tudi boj proti surovosti in nenravnosti. Znanstveno tako delo je: Dr. Robida: »Psihične motnje na alkoholni podlagi«, ki stane sedaj 60 K; končno na od istega avtorja prav kratka, poljudno pisana brošurica za starše »Boj alkoholu!« Izdala knjižnica zdravstvenega odseka za Slovenijo, št. 3. Večja nemška dela, priporočljiva za mestne oziroma okrajne učiteljske knjižnice, so: Dr. Hugo Hoppe: Die Tatsachen über den Alkohol (Cena okoli 130 K). Otto Koch: »Die Alkoholfirage«, München itd.

3. Šolski protialkoholni pouk naj se vrši o raznih prilikah (poročila o umorih, povzročenih po alkoholikih — razne nesreče, povzročene po alkoholu — v dneh pred in po praznikih, ob semanih dneh, zlasti pa pri šolskih predmetih).

4. Zaobljuba oziroma kontrola učenčev — abstinentov — naj se vrši po eno uro, in sicer ob začetku in ob sklepu šolskega leta ter 30. novembra, 15. februarja in 7. maja.

5. Oziraje se na odlok višjega šolskega sveta z dne 8. februarja 1920, števil. 1914 naj se zaobljuba šolskih otrok do 12. leta starosti opusti, starejšim pa se leta natančno pojasni in uveljavi samo za čas enega četrletja.

6. Vsak učitelj imej primerno urejeno »Preglednico o mladih junakih«.

7. V dosegu popolnega uspeha šolskega protialkoholnega dela je predvsem potrebno, da za to akcijo pridobimo rodilne naših šolskih otrok: zato naj se skliče čimprej rodilniški sestanek s primernim referatom.

8. Ker pa ni pričakovati, da bi se udeležili tega sestanka vsi ali vsaj večina rodilcev, zato naj se izda primerno tiškani »Poziv« na vse starše, s katerim se obvestijo o dolžnosti in veliki koristi popolne abstinence njihovih otrok.

9. Vsi šolski izleti naj se vršijo brez alkohola.

10. Vsako četrletje poroča pri krajni učiteljski konferenci vsak razrednik o uspehu oziroma neuspehu protialkoholnega dela v svojem razredu.

11. Pohvala oziroma graja učiteljstva sta edino primerni vzgojni sredstvi za to šolsko akcijo: zato naj odpadejo vsi vnani znaki, podobice i dr.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA KOČEVSKI OKRAJ je imelo svoj redni občni zbor dne 13. maja t. l. v Dobropolah. Udeležba je bila kljub temu, da je bilo mnogo tov. zadržanih, dobra.

Poročilo predsedstva. Tov. predsednik odpravi občni zbor in oriše na kratko delovanje društva v pretečeni poslovni dobi. Predvsem pozdravlja zaročo Njega Vel. kralja Aleksandra I. z rum. princezino Marijo. Spominja se pa tudi velike žalosti, ki je zadela našega starostno nov. UJU ravn. Luko Jelenca, ko je v tako kratkem času izgubil svojo drago ženo in sina junaka. Druga težka izguba za nas učitelje je tudi smrt pedagoga Nerata. Navzoče učiteljstvo vstane v počaščenje njihovega spomina in zakliče trikratni Slava. — Nadalje so bile glavne točke njeovega poročila: Zakaj se privikrat danes zbiramo v Dobropolah. Napredovanje naše organizacije. Skupščina v Rogaski Slatini in kongres v Zagrebu. Utisi s kongresa in vzroki raznih nam neljubih dogodkov. Vzodbuda k delu. Vpliv političnih razmer na nas. — Drugi del poročila predsednika pa je obsegal referat: Naše gnotno in socialno stališče, ki je obsegal tri glavne dele, in sicer: naše plače, naš novi šolski zakon in naša pragmatika. Poročilo predsednika so člani sledili z vso pozornostjo.

Tajnik poroča: Društvo šteje danes 76 članov in 1 častnega člana. Zborovali smo v preč. posl. dobi trikrat, in to vsakokrat ob iako številni udeležbi članov.